

**ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (δεύτερο τμήμα)
της 15ης Ιανουαρίου 1998 ***

Στην υπόθεση C-37/95,

που έχει ως αντικείμενο αίτηση του Hof van Cassatie van België προς το Δικαστήριο, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΚ, με την οποία ζητείται, στο πλαίσιο της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου μεταξύ

Βελγικού Δημοσίου

και

Ghent Coal Terminal NV,

η έκδοση προδικαστικής απόφασεως ως προς την ερμηνεία του άρθρου 17 της έκτης οδηγίας 77/388/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 17ης Μαΐου 1977, περί εναρμονίσεως των νομοθεσιών των κρατών μελών, των σχετικών με τους φόρους κύκλου εργασιών — κοινό σύστημα φόρου προστιθεμένης αξίας: ομοιόμορφη φορολογική βάση (ΕΕ ειδ. έκδ. 09/001, σ. 49),

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (δεύτερο τμήμα),

συγκείμενο από τους Η. Ragnemalm, πρόεδρο του έκτου τμήματος, προεδρεύοντα του δευτέρου τμήματος, G. F. Mancini (εισηγητή) και G. Hirsch, δικαστές,

* Γλώσσα διαδικασίας: η ολλανδική.

γενικός εισαγγελέας: D. Ruiz-Jarabo Colomer
γραμματέας: H. A. Rühl, κύριος υπάλληλος διοικήσεως,

λαμβάνοντας υπόψη τις γραπτές παρατηρήσεις που κατέθεσαν:

- το Βελγικό Δημόσιο, εκπροσωπούμενο από τον Jan Devadder, γενικό σύμβουλο στη νομική υπηρεσία του Υπουργείου Εξωτερικών, Εξωτερικού εμπορίου και Συνεργασίας με τις αναπτυσσόμενες χώρες, επικουρούμενο από τους Ignace Claeys Bouûaert, δικηγόρο στο Hof van Cassatie van België, και Bernard van de Walle de Ghelcke, δικηγόρο Βρυξελλών,
- της Ghent Coal Terminal NV, εκπροσωπούμενης από τον Pierre Van Ommeslaghe, δικηγόρο στο Hof van Cassatie van België,
- της Γερμανικής Κυβερνήσεως, εκπροσωπούμενης από τους Ernst Röder, Ministerialrat στο Ομοσπονδιακό Υπουργείο Οικονομίας, και Gereon Thiele, Assessor στο ίδιο υπουργείο,
- της Ελληνικής Κυβερνήσεως, εκπροσωπούμενης από τον Μιχαήλ Απέσσο, πάροδο στο Νομικό Συμβούλιο του Κράτους, τη Μαρία Μπασδέκη, δικαστική αντιπρόσωπο στο Νομικό Συμβούλιο του Κράτους, και την Άννα Ροκοφύλλου, ειδική σύμβουλο του αναπληρωτή Υπουργού Εξωτερικών,
- της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενης από τον Berend Jan Drijber, μέλος της Νομικής Υπηρεσίας,

έχοντας υπόψη την έκθεση ακροατηρίου,

αφού άκουσε τις προφορικές παρατηρήσεις του Βελγικού Δημοσίου, εκπροσωπούμενου από τον Bernard van de Walle de Ghelcke, της Ghent Coal Terminal

NV, εκπροσωπούμενης από τον Martin Lebbe, δικηγόρο Βρυξελλών, της Ελληνικής Κυβερνήσεως, εκπροσωπούμενης από τον Μιχαήλ Απέσσο και την Άννα Ροκοφύλλου, και της Επιτροπής, εκπροσωπούμενης από τον Berend Jan Drijber, κατά τη συνεδρίαση της 11ης Ιουλίου 1996,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 11ης Ιουλίου 1996,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- 1 Με απόφαση της 10ης Φεβρουαρίου 1995, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 16 Φεβρουαρίου 1995, το Hof van Cassatie van België υπέβαλε δυνάμει του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΚ, προδικαστικό ερώτημα ως προς την ερμηνεία του άρθρου 17 της έκτης οδηγίας 77/388/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 17ης Μαΐου 1977, περί εναρμονίσεως των νομοθεσιών των κρατών μελών, των σχετικών με τους φόρους κύκλου εργασιών — κοινό σύστημα φόρου προστιθεμένης αξίας: ομοιόμορφη φορολογική βάση (ΕΕ ειδ. έκδ. 09/001, σ. 49, στο εξής: οδηγία).
- 2 Το ερώτημα αυτό ανέκλυψε στο πλαίσιο διαφοράς μεταξύ του Βελγικού Δημοσίου και της Ghent Coal Terminal NV (στο εξής: Ghent Coal) σχετικά με την καταβολή του ποσού του φόρου προστιθεμένης αξίας (στο εξής: ΦΠΑ) στην έκπτωση του οποίου προέβη η Ghent Coal σε συνάρτηση με ορισμένα επενδυτικά έργα που πραγματοποιήσε.
- 3 Το άρθρο 17 της οδηγίας ορίζει:

«1. Το δικαίωμα προς έκπτωση γεννάται κατά τον χρόνο, κατά τον οποίον ο εκπεστέος φόρος γίνεται απαιτητός.

2. Κατά το μέτρο που τα αγαθά ή οι υπηρεσίες χρησιμοποιούνται για την πραγματοποίηση των φορολογουμένων πράξεών του, ο υποκείμενος στον φόρο δικαιούται να εκπίπτει από τον φόρο, για τον οποίον είναι υπόχρεος:

- α) τον οφειλόμενο ή καταβληθέντα φόρο προστιθεμένης αξίας για αγαθά, που του παρεδόθησαν ή πρόκειται να του παραδοθούν, καθώς και για υπηρεσίες που του παρεσχέθησαν ή πρόκειται να του παρασχεθούν από άλλον υποκείμενο στον φόρο·
- β) τον οφειλόμενο ή καταβληθέντα φόρο προστιθεμένης αξίας για εισαχθέντα αγαθά·

(...).»

4 Ο διακανονισμός των εκπτώσεων διέπεται από το άρθρο 20, κατά το οποίο:

«1. Η αρχικά ενεργηθείσα έκπτωση υπόκειται σε διακανονισμό κατά τρόπο καθοριζόμενο από τα κράτη μέλη, ιδίως:

- α) όταν η έκπτωση είναι ανωτέρα ή κατωτέρα της εκπτώσεως, την οποίαν εδικαιούτο να ενεργήσει ο υποκείμενος στον φόρο.
- β) όταν, μετά την υποβολή της δηλώσεως, έγιναν μεταβολές των στοιχείων που ελήφθησαν υπόψη για τον καθορισμό του ποσού των εκπτώσεων του φόρου, ιδίως σε περίπτωση ακυρώσεως πωλήσεων ή επιτεύξεως εκπτώσεων επί του τιμήματος· εντούτοις, δεν ενεργείται διακανονισμός στην περίπτωση πράξεων, για τις οποίες δεν έγινε ολική ή μερική πληρωμή, σε περίπτωση καταστροφής, απώλειας ή κλοπής δεόντως αποδεικνυομένων ή δικαιολογούμενων (...).

2. Σχετικά με τα αγαθά επενδύσεως, ο διακανονισμός ενεργείται εντός περιόδου πέντε ετών περιλαμβανομένου και του έτους, κατά την διάρκεια του οποίου απεκτήθη ή κατεσκευάσθη το αγαθό. Κατ' έτος ο διακανονισμός αφορά μόνο το ένα πέμπτο του φόρου, με τον οποίον επεβαρύνθησαν τα αγαθά. Ο διακανονισμός αυτός πραγματοποιείται ανάλογα με τις μεταβολές του δικαιώματος προς έκπτωση, οι οποίες επέρχονται κατά την διάρκεια των επομένων ετών εν σχέσει προς το δικαίωμα εκπτώσεως, το ισχύον κατά το έτος αποκτήσεως ή κατασκευής του αγαθού.

(...)

3. Σε περίπτωση παραδόσεώς του κατά την διάρκεια της περιόδου του διακανονισμού, το αγαθό επενδύσεως θεωρείται σαν να είχε χρησιμοποιηθεί από τον υποκείμενο στον φόρο, για οικονομική δραστηριότητά του, μέχρι την λήξη της περιόδου διακανονισμού. Η οικονομική δραστηριότης αυτή θεωρείται ως εξ ολοκλήρου μεν φορολογουμένη, στην περίπτωση κατά την οποίαν η παράδοση του εν λόγω είδους φορολογείται, ως εξ ολοκλήρου δε απαλλασσομένη, στην περίπτωση κατά την οποίαν η παράδοση αυτή απαλλάσσεται. Ο διακανονισμός γίνεται μία φορά μόνο για όλον τον εναπομένοντα χρόνο της περιόδου διακανονισμού.

(...»

- 5 Στο Βέλγιο η παράδοση οικοπέδων απαλλάσσεται από τον ΦΠΑ.
- 6 Το 1980, η Ghent Coal αγόρασε οικοπέδα στη λιμενική ζώνη της Γάνδης. Στη συνέχεια, εκτέλεσε επί των οικοπέδων αυτών επενδυτικά έργα και προέβη αμέσως σε έκπτωση του ΦΠΑ που είχε καταβληθεί επί των αγαθών και υπηρεσιών που αφορούσαν τις εν λόγω εργασίες για το χρονικό διάστημα μεταξύ 1ης Ιανουαρίου 1981 και 31ης Δεκεμβρίου 1983.

- 7 Την 1η Μαρτίου του 1983, κατόπιν πρωτοβουλίας του Δήμου της Γάνδης, η Ghent Coal αντάλλαξε τα εν λόγω οικόπεδα με άλλα οικόπεδα ευρισκόμενα σε άλλη περιοχή της λυμενικής ζώνης της Γάνδης. Κατά συνεπεία, ουδέποτε χρησιμοποίησε τα οικόπεδα για τα οποία είχε πραγματοποιήσει τα επενδυτικά έργα συνεπεία των οποίων έγινε η έκπτωση.
- 8 Δεν αμφισβητείται ότι τα επενδυθέντα αγαθά προορίζονταν κανονικά για τη διενέργεια φορολογουμένων πράξεων, ότι η ανταλλαγή δεν μπορούσε ούτε να προβλεφθεί ούτε να προγραμματισθεί από την Ghent Coal, ότι η Ghent Coal δεν μπορούσε να αποφύγει την ανταλλαγή από επιχειρηματικής απόψεως και ότι η ανταλλαγή αυτή αποτέλεσε μάλιστα γι' αυτήν περίπτωση ανωτέρας βίας από οικονομικής απόψεως.
- 9 Κατόπιν ελέγχου που πραγματοποιήθηκε το 1984, η φορολογική αρχή διαπίστωσε ότι η Ghent Coal δεν είχε χρησιμοποιήσει τα εν λόγω οικόπεδα για τη διενέργεια φορολογουμένων πράξεων, οπότε ζήτησε την απόδοση του εκπαισθέντος ΦΠΑ σε σχέση με τα επενδυτικά έργα που έγιναν στα εν λόγω οικόπεδα, καθώς και την πληρωμή προστίμου και τόκους υπερημερίας.
- 10 Η Ghent Coal συμφώνησε, αρχικά, με την άποψη της φορολογικής αρχής. Εντούτοις, στις 27 Μαρτίου 1986 προσέφυγε κατά του Βελγικού Δημοσίου ενώπιον του Rechtbank van eerste aanleg te Gent, το οποίο, με απόφαση της 4ης Απριλίου 1990, απέρριψε το αίτημά της. Με απόφαση της 26ης Οκτωβρίου 1992, το Hof van beroep te Gent δέχθηκε, αντιθέτως, την έφεση που άσκησε η Ghent Coal. Το Βελγικό Δημόσιο άσκησε τότε αναίρεση κατά της αποφάσεως αυτής.
- 11 Το Βελγικό Δημόσιο θεωρεί ότι, όταν τα παραδιδόμενα αγαθά και οι παρεχόμενες υπηρεσίες συνεπεία των οποίων πραγματοποιήθηκε έκπτωση ουδέποτε χρησιμοποιήθηκαν για τη διενέργεια φορολογουμένων πράξεων, το δικαίωμα εκπτώσεως δεν υφίσταται αναδρομικώς και ο εκπαισθείς ΦΠΑ πρέπει να αποδίδεται πλήρως.
- 12 Η Ghent Coal προβάλλει, αντιθέτως, ότι το δικαίωμα εκπτώσεως του οφειλομένου ή καταβληθέντος ΦΠΑ για αγαθά και υπηρεσίες που προορίζονταν αρχικά για τη διενέργεια φορολογουμένων πράξεων έχει οριστικό χαρακτήρα και δεν μπορεί, επομένως, να αμφισβητηθεί, ακόμη και αν ο ενδιαφερόμενος ουδέποτε έκανε πράγματι χρήση των εν λόγω αγαθών και υπηρεσιών.

- 13 Κρίνοντας ότι η ερμηνεία του άρθρου 17 της οδηγίας είναι αναγκαία για τη λύση της διαφοράς της οποίας επελήφθη, το Hof van Cassatie van België αποφάσισε να αναστείλει τη διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο το ακόλουθο προδικαστικό ερώτημα:

«Έχει το άρθρο 17 της έκτης οδηγίας του Συμβουλίου, της 17ης Μαΐου 1977, περί εναρμονίσεως των νομοθεσιών των κρατών μελών των σχετικών με τους φόρους κύκλου εργασιών, την έννοια ότι το δικαίωμα εκπτώσεως εξακολουθεί να υφίσταται ως προς τον φόρο προστιθεμένης αξίας επί επενδύσεων, οι οποίες αρχικώς προορίζονταν για τις ανάγκες της επιχειρήσεως, η οποία όμως, για λόγους ανεξάρτητους της θελήσεώς της, ουδέποτε έκανε πράγματι χρήση αυτών;»

- 14 Με το ερώτημά του, το αιτούν δικαστήριο ερωτά κατ' ουσίαν αν το άρθρο 17 της οδηγίας έχει την έννοια ότι επιτρέπει σε υποκείμενο στον φόρο να προβεί, υπό την ιδιότητά του αυτή, στην έκπτωση του ΦΠΑ τον οποίο οφείλει για αγαθά που του παραδόθηκαν ή για υπηρεσίες που του παρασχέθηκαν προς σκοπό επενδυτικών έργων προοριζομένων να χρησιμοποιηθούν στο πλαίσιο φορολογουμένων πράξεων και, ενδεχομένως, αν το δικαίωμα εκπτώσεως εξακολουθεί να υφίσταται όταν, λόγω περιστάσεων ανεξαρτήτων της θελήσεώς του, ο υποκείμενος στον φόρο ουδέποτε έκανε χρήση αυτών των επενδυτικών έργων για τη διενέργεια φορολογουμένων πράξεων.

- 15 Όσον αφορά, καταρχάς, το πρώτο σκέλος του ερωτήματος αυτού, το Δικαστήριο έχει κατ' επανάληψη κρίνει ότι το σύστημα των εκπτώσεων αποβλέπει στο να απαλλάσσεται ο επιχειρηματίας από το βάρος του ΦΠΑ που οφείλεται ή καταβλήθηκε στο πλαίσιο όλων των οικονομικών του δραστηριοτήτων. Κατά συνέπεια, το κοινό σύστημα φόρου προστιθεμένης αξίας εξασφαλίζει πλήρη ουδετερότητα ως προς τη φορολογική επιβάρυνση όλων των οικονομικών δραστηριοτήτων, ανεξαρτήτως του σκοπού ή των αποτελεσμάτων τους, υπό την προϋπόθεση ότι οι εν λόγω δραστηριότητες υπόκεινται, αυτές οι ίδιες, στον ΦΠΑ (βλ., ιδίως, τις αποφάσεις της 14ης Φεβρουαρίου 1985, 268/83, Rompelman, Συλλογή 1985, σ. 655, σκέψη 19, και της 21ης Σεπτεμβρίου 1988, 50/87, Επιτροπή κατά Γαλλίας, Συλλογή 1988, σ. 4797, σκέψη 15).

- 16 Ελλείψει οποιασδήποτε διατάξεως που να επιτρέπει στα κράτη μέλη να περιορίζουν το δικαίωμα προς έκπτωση που παρέχεται στους υποκειμένους στον φόρο, το δικαίωμα αυτό πρέπει να ασκείται αμέσως για όλους τους φόρους που έχουν επιβαρύνει τις πράξεις που έχουν διενεργηθεί στα προη-

γούμενα στάδια. Εφόσον τέτοιοι περιορισμοί πρέπει να εφαρμόζονται ομοίμορφα σε όλα τα κράτη μέλη, αποκλίσεις επιτρέπονται μόνο στις περιπτώσεις που προβλέπει ρητώς η οδηγία (βλ., ιδίως, την προπαρατεθείσα απόφαση Επιτροπή κατά Γαλλίας, σκέψεις 16 και 17, καθώς και τις αποφάσεις της 11ης Ιουλίου 1991, C-97/90, Lennartz, Συλλογή 1991, σ. I-3795, σκέψη 27, και της 6ης Ιουλίου 1995, C-62/93, BP Σουπεργκάξ, Συλλογή 1995, σ. I-1883, σκέψη 18).

- 17 Από τις προηγούμενες σκέψεις προκύπτει ότι ο υποκείμενος στον φόρο που ενεργεί υπό την ιδιότητά του αυτή δικαιούται να προβεί στην έκπτωση του οφειλόμενου ή καταβληθέντος ΦΠΑ για αγαθά που του παραδόθηκαν ή για υπηρεσίες που του παρασχέθηκαν για επενδυτικά έργα προοριζόμενα να χρησιμοποιηθούν στο πλαίσιο φορολογουμένων πράξεων.
- 18 Στη συνέχεια, ως προς το δεύτερο σκέλος του ερωτήματος, από τη σκέψη 15 της προαναφερθείσας απόφασης Lennartz προκύπτει ότι η πραγματοποιούμενη χρήση των αγαθών και των υπηρεσιών προσδιορίζει μόνον την έκταση του δικαιώματος της αρχικής εκπτώσεως την οποία δικαιούται ο υποκείμενος στον φόρο κατά το άρθρο 17 και την έκταση των ενδεχομένων μετέπειτα διακανονισμών.
- 19 Εξάλλου, στην απόφαση της 29ης Φεβρουαρίου 1996, C-110/94, INZO (Συλλογή 1996, σ. I-857), που αφορούσε την κατάσταση μιας επιχειρήσεως η οποία ουδέποτε διενήργησε φορολογούμενες πράξεις, το Δικαστήριο έκρινε, στις σκέψεις 20 και 21, ότι το δικαίωμα προς έκπτωση, άπαξ γεννηθεί, εξακολουθεί να υφίσταται ακόμη και αν η σχεδιαζόμενη οικονομική δραστηριότητα δεν συνεπήχθη φορολογούμενες πράξεις.
- 20 Ομοίως, το δικαίωμα προς έκπτωση εξακολουθεί να υφίσταται όταν ο υποκείμενος στον φόρο δεν μπόρεσε να χρησιμοποιήσει τα αγαθά ή τις υπηρεσίες συνεπεία των οποίων πραγματοποιήθηκε η έκπτωση στο πλαίσιο φορολογουμένων πράξεων λόγω περιστάσεων ανεξαρτήτων της θέλησής του.
- 21 Από την απόφαση INZO (σκέψη 24) προκύπτει ωσαύτως ότι στο πλαίσιο καταστάσεων που ενέχουν απάτη ή κατάχρηση, κατά τις οποίες ο ενδιαφερόμενος προσποιήθηκε ότι ήθελε να αναπτύξει ειδική οικονομική δραστηριότητα, αλλά στην πραγματικότητα επιδίωξε να περιέλθουν στην ιδιωτική περιουσία του αγαθά δυνάμενα να αποτελέσουν αντικείμενο εκπτώσεως, οι φορολογικές αρχές μπορούν να ζητήσουν, με αναδρομικό αποτέλεσμα, την επιστροφή των εκπεσθέντων ποσών, εφόσον οι εν λόγω εκπτώσεις χορηγήθηκαν βάσει ψευδών δηλώσεων.

- 22 Αντιθέτως, όταν περιστάσεις ανεξάρτητες από τη θέληση του υποκειμένου στον φόρο τον εμπόδισαν να χρησιμοποιήσει τα αγαθά ή τις υπηρεσίες συνεπεία των οποίων πραγματοποιήθηκε έκπτωση για τις ανάγκες των φορολογουμένων πράξεων του, δεν υφίσταται κανένας κίνδυνος απάτης ή καταχρήσεως δυνάμενος να δικαιολογεί μεταγενέστερη επιστροφή.
- 23 Τέλος, πρέπει να τονιστεί, ότι ανάλογα με την περίπτωση, η παράδοση επενδυτικού αγαθού κατά τη διάρκεια του χρονικού διαστήματος του διακανονισμού, όπως εν προκειμένω, μπορεί να αποτελέσει λόγο διακανονισμού της εκπτώσεως υπό τις προϋποθέσεις που προβλέπονται στο άρθρο 20, παράγραφος 3, της οδηγίας.
- 24 Επομένως, στο προδικαστικό ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 17 της οδηγίας έχει την έννοια ότι επιτρέπει σε υποκείμενο στον φόρο να προβεί, υπό την ιδιότητά του αυτή, σε έκπτωση του ΦΠΑ που οφείλει για αγαθά που του παραδόθηκαν ή για υπηρεσίες που του παρασχέθηκαν για επενδυτικά έργα προοριζόμενα να χρησιμοποιηθούν στο πλαίσιο φορολογουμένων πράξεων. Το δικαίωμα εκπτώσεως εξακολουθεί να υφίσταται όταν, λόγω περιστάσεων ανεξαρτήτων της θελήσεώς του, ο υποκείμενος στον φόρο ουδέποτε έκανε χρήση των εν λόγω αγαθών και υπηρεσιών για τη διενέργεια φορολογουμένων πράξεων. Η παράδοση επενδυτικού αγαθού κατά τη διάρκεια του χρονικού διαστήματος του διακανονισμού μπορεί, ανάλογα με την περίπτωση, να αποτελέσει λόγο διακανονισμού της εκπτώσεως υπό τις προϋποθέσεις που προβλέπονται στο άρθρο 20, παράγραφος 3, της οδηγίας.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 25 Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν η Γερμανική και η Ελληνική Κυβέρνηση, καθώς και η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, που κατέθεσαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, δεν αποδίδονται. Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (δεύτερο τμήμα),

κρίνοντας επί του ερωτήματος που του υπέβαλε, με απόφαση της 10ης Φεβρουαρίου 1995, το Hof van Cassatie van België, αποφαινεται:

Το άρθρο 17 της έκτης οδηγίας 77/388/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 17ης Μαΐου 1977, περί εναρμονίσεως των νομοθεσιών των κρατών μελών, των σχετικών με τους φόρους κύκλου εργασιών — κοινό σύστημα φόρου προστιθεμένης αξίας: ομοιόμορφη φορολογική βάση, έχει την έννοια ότι επιτρέπει σε υποκείμενο στον φόρο να προβεί, υπό την ιδιότητά του αυτή, σε έκπτωση του φόρου προστιθεμένης αξίας που οφείλει για αγαθά που του παραδόθηκαν ή για υπηρεσίες που του παρασχέθηκαν για επενδυτικά έργα προοριζόμενα να χρησιμοποιηθούν στο πλαίσιο φορολογουμένων πράξεων. Το δικαίωμα εκπτώσεως εξακολουθεί να υφίσταται όταν, λόγω περιστάσεων ανεξαρτήτων της θέλησής του, ο υποκείμενος στον φόρο ουδέποτε έκανε χρήση των εν λόγω αγαθών και υπηρεσιών για τη διενέργεια φορολογουμένων πράξεων. Η παράδοση επενδυτικού αγαθού κατά τη διάρκεια του χρονικού διαστήματος του διακανονισμού μπορεί, ανάλογα με την περίπτωση, να αποτελέσει λόγο διακανονισμού της εκπτώσεως υπό τις προϋποθέσεις που προβλέπονται στο άρθρο 20, παράγραφος 3, της οδηγίας 77/388.

Ragnemalm

Mancini

Hirsch

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 15 Ιανουαρίου 1998.

Ο Γραμματέας

Ο Πρόεδρος του δευτέρου τμήματος

R. Grass

R. Schintgen